

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

27. Dönemde verilen,

2/3726, 2/3509, 2/3399, 2/3135, 2/2909, 2/2910, 2/2773, 2/2758, 2/2759, 2/2325, 2/2292, 2/1985, 2/1986, 2/1987, 2/1657, 2/1222, 2/1042, 2/1025, 2/440, 2/441, 2/442, 2/443, 2/444, 2/445, 2/446, 2/447, 2/418, 2/416, 2/417, 2/419, 2/420, 2/421, 2/422, 2/423, 2/424, 2/425, 2/426, 2/427, 2/428, 2/429, 2/430, 2/431, 2/432, 2/433, 2/434, 2/435, 2/436, 2/437, 2/438, 2/439, 2/835, 2/4729, 2/4733, 2/4366, 2/4090, 2/3848, 2/3849, 2/3850, 2/3851, 2/3841, 2/3842, 2/3843, 2/3844, 2/3845, 2/3846, 2/3825, 2/3824, 2/3815, 2/3547, 2/3305, 2/3306, 2/3307, 2/3308, 2/3309, 2/3310, 2/3311, 2/3312, 2/3313, 2/3314, 2/3315, 2/3294, 2/3295, 2/3296, 2/3297, 2/3299, 2/3302, 2/3193, 2/3161, 2/2525, 2/2487, 2/2421, 2/2050, 2/1759, 2/988, 2/4591, 2/4346, 2/4338, 2/3782, 2/2436, 2/2168, 2/2158, 2/2146, 2/2097, 2/1130, 2/1078, 2/1079, 2/1070, 2/1040, 2/1023, 2/994, 2/954, 2/944, 2/831, 2/760, 2/762, 2/763 esas numaralı Kanun Tekliflerini yeniliyorum.

08.06.2023

Av. Dr. M. Sezgin TANRIKULU
Diyarbakır Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Plan ve Bütçe Komisyonu Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu
Esas Komisyon	İçişleri Komisyonu
Tarih: 19 Haziran 2023	Esas No: 2 / 537

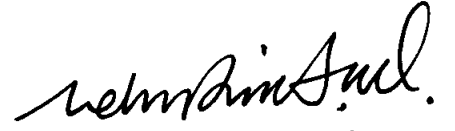
T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK LIGI
0 8 Haziran 2023
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
0 8 Haziran 2023
No : 1226611

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

26. Dönemde TBMM Başkanlığına verilmiş bulunan 2/1924 Esas Numaralı Kanun Teklifimi yeniliyorum.

Saygılarımla arz ederim.

M. Akif HAMZAÇEBİ
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon/lar	Plan ve Bütçe Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	İçişleri
Tarih:01.10.2018	Esas No:440

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
09 Temmuz 2018
Numara:

312758

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 7.11.2017
Sayı : 1491

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

29.08.1977 tarihli ve 2108 sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasası ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi gerekçesiyle birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereği için arz ederim

Mehmet GÖRDAĞ
Gaziantep Milletvekili

GÜLAY YEDEKİ
İstanbul Milletvekili

Ceyhan İRGİL
Bursa MU

M. Akif HAMZAÇEBİ
İstanbul Milletvekili
TBMM Başkanvekili

SİBEL ÖZDEMİR
İstanbul

MURAT ERİK
Aydın MU

Kadim DURMAZ
Tokat MU

Jakup AKKOP
İST MU

SERDAL KAYMAZDEMİR
Mersin

Mahmut TATL
TAT MU

TACETTİN BAYIR
İZMİR MU

Ahmet AKIN
Balıkesir Milletvekili

Bülent ÖZ
Gaziantep MU

TACETTİN BAYIR
İZMİR MU

Veledi GÜNDÜZ
KARACI MU

Bülent Belitsoğlu
Giresun

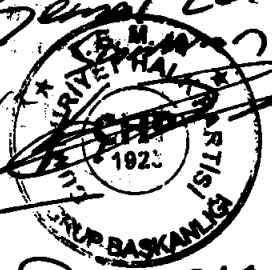
Ömer Fethi GÖNER

Bülent Belitsoğlu
Giresun

Mehmet TUNÇ
Balıkesir

Kenan ZEYBEK
Zeynep KAYA
İST. MU
Melike BAYRAK
Samsun

Tunç YUĞİT
İST. MU

TBMM BAŞKANLIĞI		
Tali Komisyon	- Plan ve Bütçe Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler	
Esas Komisyon	İçişleri	
Tarih :	16 Kasım 2017	Esas No: 2/1924

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ	
08 Kasım 2017	
Numara:	

EBYS'YE
AKTARILMIŞTIR

TBMM GENEL EVRAK	
08 Kasım 2017	
No:	175397

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
Ali Hacı HACİVERDİ	Ankara	Ali Hacıverdi
Fatma Kaplan Hıncıoğlu	Kocaeli	Fatma Kaplan
Ali AKYILDIZ	Sivas	Ali Akyıldız
Tunçer KAYAN	Kablaçlı	Tunçer Kayan
Özal Demirel	Zorlu	Özal Demirel
Onursal ADIGÜZEL	İstanbul	Onursal Adigüzel
Zahide TAYHAN	Kocaeli	Zahide Tayhan
Orhan SAKAL	Bursa	Orhan Sakal
Ali Seker	İstanbul	Ali Seker
Kann Arslan	Denizli	Kann Arslan
Melike Bener	Denizli	Melike Bener
Kamil Özyayındır	İzmir	Kamil Özyayındır
Cemil Sams	Kırıkkale	Cemil Sams
Hüseyin Yıldız	Aydın	Hüseyin Yıldız
Özkan YALIN	LEAK	Özkan Yalin
İrfan BAKIR	ISPARTA	İrfan Bakır
Tunç YILDIZ BİREK	Muş	Tunç Yıldız Birek
İbrahim Özdil	Kabana	İbrahim Özdil
Barış KARADENİZ	SINOP	Barış Karadeniz

GENEL GEREKÇE

Muhtar köy ya da mahallenin yasalarla tanımlanmış ortak işlerini yürütmek, sorumluluk alanındaki konularda görüş bildirmek, köy ve mahalleyi temsil etmek üzere o mahalde ikamet eden yurttaşlarca seçilen kişidir. Muhtarlıklar kuruluşundan bu yana ikili bir temsil rolü üstlenmişlerdir; bir yandan yerel halkın, diğer yandan bulundukları yerde devletin temsilcisi rolünü üstlenerek kamusal nitelikteki bazı mahalli görevleri yerine getirmektedirler. Seçimle göreve gelmelerine karşın kuruluşlarından itibaren muhtarlıklar siyasi bir mevki olarak görülmemiş, bu nedenle de muhtarlığa adaylık siyasal partilerden bağımsız olarak gerçekleştirilmiştir.

Ülkemizde muhtarlık kurumu kentlerde mahalle muhtarlığı köylerde ise köy muhtarlığı şeklinde düzenlenmiştir. Anayasanın 127'nci maddesinde il özel idareleri ve belediyeler yanında köy yönetimleri de tüzel kişilik verilerek yerel yönetim birimi olarak kabul edilmiştir. Öte yandan kentsel yerleşim birimleri olan mahalleler yerel yönetim birimi olarak sayılmamıştır.

6360 sayılı Kanunun 2014 yılında yapılan mahalli idare seçimleri ile yürürlüğe girmesinden sonra büyükşehir belediye sınırları içinde kalan 16.067 köyün tüzel kişiliği kaldırılarak mahalleye dönüştürülmüştür. İçişleri Bakanlığının verilerine göre 18.143'ü köy 31.635'i mahalle olmak üzere toplam 49.778 muhtarlık mevcuttur. Ayrıca 80.696'sı köy 137.781'i mahalle olmak üzere toplam 218.477 muhtarlık ihtiyar meclisi üyesi bulunmaktadır.

Muhtarlık kurumu mevcut sistem içerisinde önemli kamusal görevler yürütmektedir. Bu görevler köy ve mahalle muhtarlıkları için farklılıklar arz etmektedir.

Köy Muhtarlarının;

- Hükümet tarafından bildirilecek kanunları, nizamları köy içinde ilan etmek ve halka anlatmak ve kanunlar, nizamlar, talimatlar, emirler ile kendisine verilecek işleri görmek,
- Köy sınırları içinde dirlik, düzenlik ve asayişin sağlanmasına katkıda bulunmak,
- Köyde doğum, ölüm, evlilik ve benzeri gelişmeleri yetkili mercilere bildirmek, mahkeme celpleri ve askerlikle ilgili belgeleri muhataplarına ulaştırmak,
- Köy sınırı içinde oluşan yangın ve benzeri olağanüstü durumlarda gerekli önlemleri almak,
- Mahkemeler önünde köyü temsil etmek,
- Muhtarlığın sorumluluk alanında bulunan işlerde gerekli mali düzenlemeleri ve harcamaları yapmak,
- Köyü etkileyecek sağlık sorunlarına yönelik gerekli önlemleri almak, gerekli mercileri bilgilendirmek,

- Köy Muhtarları il ve ilçelerinde kendi aralarından iki köy muhtarını KÖYDES'te görev yapmak üzere seçmek,

Gibi önemli görevleri bulunmaktadır.

Kentsel nitelikteki mahalle birimlerinin sayıları ve yerleşme türüne göre dağılımları dikkate alındığında; mahallelerin %81'i 30 büyükşehir bünyesinde, %4'ü 51 kent merkezinde, %10'u 400 ilçede ve %5'i de 396 belde statüsündeki yerleşmelerde olmak üzere toplam 31.635 mahalle muhtarlığı bulunmaktadır. Ayrıca bu muhtarlıklar bünyesine 137.781 ihtiyar meclisi üyesi görev yapmaktadır.

Mahalle muhtarlarının önemli görevleri aşağıda sıralanmıştır;

- Muhtar, mahalle sakinlerinin gönüllü katılımıyla ortak ihtiyaçları belirlemek, mahallenin yaşam kalitesini geliştirmek, belediye ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilişkilerini yürütmek, mahalle ile ilgili konularda görüş bildirmek, diğer kurumlarla iş birliği yapmak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yapmakla yükümlüdür.
- Mahalle Muhtarlarına belediyelerin 5 yılda bir Emlak Takdir Komisyon toplantılarına katılabilme, imza kullanma ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 49 uncu maddesinin "b" bendi uyarınca dava açma hakkı tanınmıştır.
- Diğer ihtisas komisyonu toplantılarına katılır söz söyler ancak bu komisyonlarda oy hakkı yoktur.
- Mahalle Muhtarı, belediyelerin mahalle sayısına göre kent konseyinin delegesi olabilmektedir.
- Mahalle Muhtarları arasında Vali ve Kaymakamlıklarca tespit edilen bir Muhtar İnsan Hakları Komisyonunda görev yapar.
- Bu görevler dışında nüfus ve benzeri bilgilere ilişkin bilgi düzenleme, yapılacak aramalarda hazır bulunma, yoksulluk belgesi düzenlenmesi gibi görevler de Mahalle muhtarlıklarının sorumlulukları arasındadır.
- Sınırlı sayıda muhtar sosyal yardımlaşma vakfı mütevelli heyeti üyesi olabilmektedir.

Kentsel yerleşmelerde görev yapan mahalle muhtarlıkları açısından bakıldığında yapısal sorunlar daha farklı bir içerik kazanmaktadır. Bu bağlamda muhtarlıkların en önemli sorunu statüsü belirsiz bir yönetim birimi olmalarıdır. Bu belirsizlik muhtarlığın güçlü belediyeçilik sistemi karşısında ezilmesine dolayısıyla da vatandaşların ilgi odağı olamamasına yol açmaktadır.

Köy yönetimleri anayasada yerel yönetim birimi olarak sayılırken, mahalle muhtarlıkları kamu tüzel kişiliği olan yerel yönetim birimi olarak görülmemiştir. Kamu tüzel kişiliğinin bulunmayışı muhtarlıkların bütçe ve kaynak kullanımı konularında elini bağlayan bir kısıt olarak öne çıkmaktadır.

Muhtarlıkların sınırlı yetki ve görevlerle donatılmış olması muhtarlıkların bir temsil makamı olarak görülmesini de engellemektedir. Bu nedenle, mahalle birimi ve muhtarlıkların güçlendirilmesine yönelik yapısal nitelikte bir değişimin sağlanması, bütçe ve kaynak kullanımı olanakları sağlanması yanında, temsil gücünün artırılması gibi köklü değişikliklerin kapsamlı biçimde tartışılmasını gerektirmektedir.

Mahalle toplulukların yaşamı açısından bir komşuluk, dayanışma ve ortak yaşam birimi olmasına karşın, modern yaşam içinde statüsü muğlaklaşmış, bu duruma paralel olarak muhtarlık birimi de önemini yitirmeye başlamıştır.

Modern yaşam yüz yüze ilişkileri ne derece aşındırırsa aşındırsın, insan varlığını anlamlı kılan birlikte yaşama arzusu ve yaşam alanlarına olan bağlılık, mahalleyi insanlar açısından vazgeçilmez kılmaktadır. Mahalle ölçeğinde bir parkın, kreşin, okul ya da kütüphanenin varlığı orada yaşayanlar açısından yaşam kalitesini yükselten sosyal hizmetlerdir. Yaşam çevresinde insanların kendini güvende hissetmesi o yere bağlılığın ön şartıdır. Alışveriş yapılan esnafı tanımak, gidilen parka gelenlere aşına olmak insana kendini evinde hissettiren duygulardır. Bu nedenle yaşam ne derece modernleşirse modernleşsin, aidiyet, çevreyi tanımanın verdiği güven duygusu gibi hissiyatlar varlığını koruyacaktır. Tam da bu nedenle "**mahalle**" kavramı bu duyguların paylaşıldığı bir mekânsal alan olarak karşımıza çıkmaktadır.

Belediyeler vatandaşların yaşamlarıyla ilgili alınan kararlar ve yapılan uygulamalarda en önemli kurumlar olarak öne çıksa da, birçok kentli için belediye ölçeği hala erişilmez kalmaktadır. Birçok yerleşmede belediyelerin hizmet verdiği nüfus yüzbinler ve hatta milyonlarla ifade edilmektedir. Bu durum yanında, belediyelerin bürokratik ve kurumsallaşmış yapısı vatandaşların katılımı açısından caydırıcı olmaktadır.

Osmanlı'dan başlayarak mahalle ve köyler yerel halkın birlikte yaşamı ve yüz yüze ilişkileri tarafından belirlenen ve dayanışma ilişkileri ile öne çıkan birimler olagelmıştır. Bununla birlikte, köy ve mahalle birimleri ve muhtarlıkları sistematik biçimde önemlerini yitirmişler; son yıllarda uygulanan bilinçli politikalar bu önemli yerleşme ve yönetim birimlerini yok olma noktasına getirmiştir. Oysa Türkiye'nin yönetim tarihi içinde kırdaki "**Köy**" yerleşmeleri, kentlerde ise "**Mahalle**" birimleri temsili demokrasinin ve katılımcılığın en küçük ve en anlamlı birimleridir. Çünkü bu birimler yerel halkın yaşam alanları olarak yüz yüze ilişkileri etrafında şekillenmektedir. Bu nedenle, Türkiye'de temsili demokrasinin en anlamlı ifade bulduğu seçimler köy ve mahalle muhtarlıkları seçimleridir. Çünkü köy ve mahalle halkı, muhtar adaylarını birebir tanır ve seçimlerde ona göre oy kullanır. Bununla birlikte köy ve mahalle düzeyinde temsili demokrasinin işleyişi diğer ölçeklerdeki işleyişten önemli bir özelliğiyle ayrışır. **Bu yerleşmelerde muhtarlık kurumuna siyasal hedefler değil, toplumsal ihtiyaçlardan doğan bir temsil ihtiyacı damgasını vurmuştur.**

Kentsel yerleşmelerde görev yapan mahalle muhtarlıkları açısından bakıldığında yapısal sorunlar daha farklı bir içerik kazanmaktadır. Bu bağlamda **muhtarlıkların en önemli sorunu statüsü belirsiz bir yönetim birimi olmalarıdır. Bu belirsizlik muhtarlığın güçlü belediyeçilik sistemi karşısında ezilmesine yol açarken, vatandaşların da ilgi odağı olamamasıyla sonuçlanmaktadır.**

Muhtarlıkların sınırlı yetki ve görevlerle donatılmış olması muhtarlıkların bir temsil makamı olarak görülmesini de engellemektedir. Bu nedenle, mahalle birimi ve muhtarlıkların güçlendirilmesine yönelik yapısal nitelikte bir değişimin sağlanması, bütçe ve kaynak kullanımı olanakları sağlanması yanında, temsil gücünün artırılması gibi köklü değişikliklerin kapsamlı biçimde tartışılmasını gerektirmektedir.

Mahalle birimlerinin hizmet ve katılım ölçeği olarak güçlendirilmesi, belediye yönetimlerinin etkin hizmet vermesi ve demokratikleştirilmesi açısından da önemlidir. Belediyelerin Mahalleyi temel alan bir anlayışla hizmet üretmesi ve örgütlenmesi muhtarlarımızı önemli hale getirecek, onları mahalle ile belediyeler arasındaki ilişkide de anahtar konumuna taşıyacaktır.

Yukarıda sayılan önemli görevlerin etkin bir şekilde yerine getirilmesi için yetki ve sorumluluk alanları daha da genişletilmiş, merkezi ve yerel yönetimlerin karar alma süreçlerinde mahalleyi ve halkını temsil edebilen ve sorunlarını ileterek çözüm aracı olabilen bir kurumsal güce ihtiyaç vardır. Bu kapsamda köy ve mahalle muhtarlıklarını düzenleyen yasaların yukarıda anlatılan anlayışla sorunları çözecek köklü bir şekilde gözden geçirilerek tek bir kanunda toplanmasına ihtiyaç vardır.

Bu Kanun Teklifinde yukarıda sayılan sorunların bir kısmının çözülmesi ve muhtarlık kurumunun daha etkili hale getirilebilmesine ilişkin olarak;

- Köy ve mahalle muhtarlarının mali durumlarının iyileştirilmesi,
- Köy ve mahalle asıl ihtiyar meclisi üyelerine de aylık ödenek verilmesi,
- Bakanlar Kuruluna ödenekleri görev yapılan yerin ekonomik ve sosyal koşullarına göre farklılaştırma yapabilmesine yetki verilmesi,
- Ödeneklerin İçişleri Bakanlığınca ilgili belediyelere aktararak buradan hak sahiplerine aylık olarak ödenmesi,
- Muhtar ve ihtiyar meclisi ödeneklerin haciz edilememesi,
- Köy ve mahalle muhtarlarından herhangi bir sosyal güvenlik kurumu ile ilişkisi olmayanların sosyal güvenlik kurumu ile ilişkilendirilmeleri ve primlerinin kurum payının devlet tarafından karşılanması,
- Geçmiş dönemlerde muhtarlık yapanların bu sürelerde herhangi bir sosyal güvenlik kurumu ile ilişkisinin olmaması durumunda borçlanarak sosyal güvenlik kurumu ile ilişkilendirilmeleri,
- Köy ve mahalle muhtarlığı ve ihtiyar meclisi üyeliğine aday olanların da Yüksek Seçim Kuruluna başvurarak seçimlerin Yüksek Seçim Kurulunun denetiminde

ve gözetiminde yapılması ve bu görevlere aday olanlardan adaylık ücreti alınmaması,

- Köy ve mahalle muhtarlıklarının hizmet binası, su, elektrik, doğalgaz, telefon, internet, kırtasiye, demirbaş ve diğer giderlerinin ilgili il özel idaresi veya belediye bütçesinden zorunlu olarak karşılanmasıyla ilgili idarelerine görev olarak verilmesi,
- Belediye sınırları içinde muhtarlıkların hizmet sunacağı nüfusun 20.000 kişi ile sınırlandırılması,
- Görev sürelerince muhtarlara yeşil pasaport verilmesi,
- Köy ve mahalle muhtarlarına silah taşıma ruhsatı verilmesi,
- 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla tüzel kişiliği kaldırılarak mahalleye dönüştürülen köylerin 30 Mart 2014 tarihinden önce kendi imkanları ile satın aldıkları veya inşa ettikleri köy konağı, kültür binaları, kütüphane gibi binalar ile yine aynı şekilde satın alınarak köy tüzel kişiliği adına kaydedilen arsa ve arazilerden köy tüzel kişiliğinin kaldırılması ile ilgili belediye ve diğer kamu idarelerine devredilenlerin talep edilmesi halinde o mahalle sakinleri tarafından kurulan dernek veya vakıflara ücretsiz devredilmesi,
- Her ilde Köy ve Mahalle Muhtarları Odasının kurularak köy ve mahalle muhtarlarının bu odalara kayıt olması, illerdeki odaların bir araya gelerek Köy ve Mahalle Muhtar Odaları Konfederasyonunu oluşturması, nüfusu 250.000 ve daha fazla ilçe merkezlerinde de Konfederasyon genel kurul kararı ilçe ilçe odası kurulabilmesi, illerde kurulacak Köy ve Mahalle Muhtarları Odalarının kuruluşu, organları, organların oluşumu, seçim esasları, görevleri ve süreleri, gelirleri, giderleri, Konfederasyonda odaların temsili, Konfederasyonun kuruluşu, organları, organların oluşumu, seçim esasları, görevleri, gelirleri ve giderleri ile diğer hususların çıkarılacak tüzükle belirlenmesi konusunda İçişleri Bakanlığına hazırlanacak yetki verilmesi,
- Köy ve mahalle muhtarlarının ilgisine göre, kendi yetki ve sorumluluk alanlarını ilgilendiren konularda, il özel idare ve belediye meclisi toplantılarına katılarak oy kullanmaları ve böylece doğrudan katılımcılığın artırılması,
- Köy ve mahalle muhtarlarından görevleri sırasında ve görevleri dolayısıyla terör olaylarında ölmeleri veya yaralanmaları halinde şehit yakınları ve gazilere sağlanan haklardan aynen yararlanmaları,
- Mahalle muhtarlıklarına kamu kurum ve kuruluşlarınca bedelsiz çalışma ofisi tahsis edilmesi,

Amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Maddeyle 2108 sayılı Kanunun 1 nci maddesinde yapılan değişiklikle muhtar ödenekleri artırılmakta, ihtiyar meclisi üyelerine de aylık ödenek verilmesi sağlanmakta, Bakanlar Kuruluna muhtar ve ihtiyar meclisi üyelerine verilecek ödeneklerin bulunulan kentin ekonomik ve sosyal şartları ile kent veya köy merkezi olma gibi şartlar dikkate alınarak farklılaştırma yapabilme, ödeneklerin haciz edilememesi, ödeneklerin ilgili belediyelerin bütçelerine aktarılarak buradan ödenmesi, ödeneklerin ayın on beşinde peşin olarak ödenmesi, yapılacak ödemelerin **bütçeleştirilmesi, ilgili belediyelerin hesabına aktarılması ve hak sahiplerine ödenmesine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi konusunda İçişleri Bakanlığının yetkilendirilmesi sağlanmaktadır.**

MADDE 2- 29.08.1977 Tarihli ve 2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasına eklenen madde ile köy ve mahalle muhtarlarından görevleri sırasında ve görevleri dolayısıyla terör olayları sonucu ölen veya yaralananların 12.4.1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu ile 3.11.1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda ilgisine göre şehit ve gazilere sağlanan haklardan aynen yararlanmaları sağlanmaktadır.

MADDE 3- 29.08.1977 Tarihli ve 2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasına eklenen geçici maddeyle muhtarların bu Kanunun yürürlük tarihinden önce muhtarlıkta geçen, ancak herhangi bir sosyal güvenlik kurumu ile ilişkilendirilmemiş sürelerin bu Kanunun yayım tarihinden itibaren bir yıl içinde hak sahiplerinin yazılı talepte bulunmaları ve talep tarihinde 31.05.2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 82'nci maddesine göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt ve üst sınırları arasında olmak üzere kendilerince belirlenecek kazancın % 20'si üzerinden hesaplanacak primlerini borcun tebliği tarihinden itibaren iki ay içinde peşin ödemeleri veya gecikme faizi ile birlikte 24 ayda ödemeleri halinde borçlandırılan sürelerin sigortalılıklarından sayılması sağlanmaktadır.

MADDE 4- Maddede yapılan değişiklikle muhtarlara 10.07.1953 Tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun kapsamında silah taşıma ruhsatı verilmesi sağlanmaktadır.

MADDE 5- Maddeyle 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunun 31'nci maddesinde yapılan değişiklikle muhtar ve ihtiyar meclisi üyelerine yapılacak seçimlerin Yüksek Seçim Kurulu gözetiminde yapılması ve adaylık için başvuru ücreti alınmaması sağlanmaktadır.

MADDE 6- Maddeyle 5393 sayılı Kanunun 17 nci maddesine eklenen hükümlerle mahalle muhtarlarının kendi görev ve yetki alanlarını ilgilendiren konularda görüş

bildirmek ve oy kullanmak üzere belediye meclisi toplantılarına katılması ve bu şekilde yerel düzeyde katılımcı yönetimin yaygınlaştırılması sağlanmaktadır.

MADDE 7- Maddeyle 03.07.2005 Tarih ve 5393 sayılı Belediye Kanunun 9 uncu maddesinin üçüncü fıkrasına eklenen **“Belediye sınırları içinde kurulacak mahallenin nüfusu 20.000’den fazla olamaz”** cümlesi ile muhtarlıkların hizmet sunabilecekleri nüfusa üst sınır getirilmektedir.

Aynı maddenin son fıkrasında yapılan değişiklikle belediyelere **muhtarlığın hizmet binası, su, elektrik, doğalgaz, telefon, internet, kırtasiye, demirbaş ve diğer giderlerinin karşılanması ve sorunlarının çözümü için bütçe imkânları ölçüsünde gerekli ayni yardım ve desteği sağlama görevi verilmektedir.**

MADDE 8- Maddede 5393 sayılı Belediye Kanunun 60’ıncı maddesinin birinci fıkrasına eklenen bent ile belediyelerin mahalle muhtarlıklarına sağlayacağı yardımlar giderleri arasına eklenmektedir.

MADDE 9- 22.02.2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunun “İl genel meclisi” başlıklı 9 uncu maddesine eklenen fıkra ile köy muhtarlarının kendi görev ve yetki alanlarını ilgilendiren konularda görüş bildirmek ve oy kullanmak üzere il genel meclisi toplantılarına katılması ve bu şekilde yerel düzeyde katılımcı yönetimin yaygınlaştırılması sağlanmaktadır.

MADDE 10- Maddeyle 22.02.2005 Tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 43’ncü maddesinin birinci fıkrasına eklenen bent ile il özel idarelerin köy muhtarlıklarına yapacakları yardımların giderleri içinde gösterilmesi sağlanmakta; eklenen fıkra ile de il özel idarelerine **muhtarlığın hizmet binası, su, elektrik, doğalgaz, telefon, internet, kırtasiye, demirbaş ve diğer giderlerinin karşılanması ve sorunlarının çözümü için bütçe imkânları ölçüsünde gerekli ayni yardım ve desteği sağlama görevi verilmektedir.**

MADDE 11- Maddeyle 15.07.1950 tarihli ve 5682 sayılı Pasaport Kanununun 14’ncü maddesinin (A) fıkrasının 3’ncü paragrafına “köy ve mahalle muhtarları” ibaresi eklenerek muhtarlara yeşil pasaport verilmesi sağlanmaktadır.

MADDE 12- 10.07.2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununa geçici madde eklenerek 12.11.2012 tarih ve 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 1’inci maddesinin (3) üncü fıkrasına göre tüzel kişiliği kaldırılarak mahalleye dönüştürülen köylerin 30 Mart 2014 tarihinden önce kendi imkanları ile satın aldıkları veya inşa ettikleri köy konağı, kültür binaları ile yine aynı şekilde satın alınarak köy tüzel kişiliği adına kaydedilen arazi ve arazilerden köy tüzel kişiliğinin kaldırılması ile ilgili belediye ve diğer kamu idarelerine devredilenlerin bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren bir yıl için başvurulması halinde

o mahalle sakinleri tarafından kurulan dernek veya vakıflara ücretsiz devredilmesi sağlanmaktadır.

İkinci fıkrasında birinci fıkra uyarınca ilgili köy derneklerine veya vakıflarına yapılacak devirlere ilişkin komisyonun oluşturulması, tapu devir işlemleri ve diğer işlere ilişkin esas ve usullerin İçişleri ve Maliye Bakanlıklarınca birlikte belirlenmesi sağlanmaktadır.

MADDE 13- Maddeyle 10.04.1944 Tarihli ve 4541 sayılı Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline Dair Kanuna eklenen maddeyle köy ve mahalle muhtarlarının il ve ülke genelinde oda şeklinde ülke genelinde de konfederasyon şeklinde örgütlenmeleri, nüfusu 250.000 ve daha fazla olan ilçe merkezlerinde de Konfederasyon genel kurul kararı ilçe odası kurulabilmesi, il ve ilçe odaları ile konfederasyonun kuruluşu, organları, organların oluşumu, seçim esasları, görevleri ve süreleri, gelirleri, giderleri, Konfederasyonda odaların temsili, Konfederasyonun kuruluşu, organları, organların oluşumu, seçim esasları, görevleri, gelirleri ve giderleri ile diğer hususlar İçişleri Bakanlığınca hazırlanacak tüzükle belirlenmesi sağlanmaktadır.

MADDE 14- 10.12.2003 Tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunun "Taşınmaz tahsisi" başlıklı 47 nci maddesine yapılan eklemeler ile kamu kurum ve kuruluşlarının mahalle muhtarlıklarına da bedelsiz taşınmaz tahsis edilmesine imkan sağlanmaktadır.

MADDE 15- Yürürlük maddesidir.

MADDE 16- Yürütme maddesidir.

**29.08.1977 TARİHLİ VE 2108 SAYILI MUHTAR ÖDENEK VE SOSYAL GÜVENLİK
YASASI VE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1- 29.08.1977 Tarihli ve 2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının 1'nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Köy muhtarları ile mahalle muhtarlarına, (17.000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda ödenek verilir. Köy ve mahalle muhtarları belediye tarafından sağlanan toplu taşıma araçlarından, verilecek toplu taşıma kartıyla, ücretsiz yararlanır.

Köy ve mahalle asıl ihtiyar meclisi üyelerine (3.500) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda ödenek verilir.

Bakanlar Kurulu (1) ve (2)'nci fıkrada belirtilen gösterge rakamlarını bulunan yerleşim yerlerinin ekonomik ve sosyal şartları ile kent veya köy merkezi olmasını dikkate alarak yüzde yirmi beşine kadar üst ve alt sınırları içinde kalmak şartıyla farklılaştırma yapabilir.

Bu ödenekler **haciz edilemez ve** damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaz.

Bu ödeneklerin karşılığı her yıl İçişleri Bakanlığı bütçesine konulur ve yılı içinde söz konusu bütçeden **ilgili belediye** bütçelerine aktarılır.

Bu ödenekler, her ayın on beşinci günü ilgili belediyeler tarafından **hak sahiplerine** peşin olarak ödenir.

Muhtar ve ihtiyar meclisi ödeneklerinin bütçeleştirilmesi, ilgili belediyelerin hesabına aktarılması ve hak sahiplerine ödenmesine ilişkin usul ve esaslar İçişleri Bakanlığınca belirlenir."

MADDE 2- 2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasına aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"EK MADDE 2- Köy ve mahalle muhtarlarından görevleri sırasında ve görevleri dolayısıyla terör olayları sonucu ölen veya yaralananlar 12.4.1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu ile 3.11.1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda ilgisine göre şehit yakınları ve gazilere sağlanan haklardan aynen yararlanırlar."

MADDE 3- 2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasına aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 2- Köy ve mahalle muhtarlarının bu Kanunun 192'nci maddesi tarihinden önce muhtarlıkta geçen, ancak herhangi bir sosyal güvenlik kurumu ile

ilişkilendirilmemiş süreleri bu Kanunun yayım tarihinden itibaren bir yıl içinde hak sahiplerinin yazılı talepte bulunmaları ve talep tarihinde 31.05.2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 82'nci maddesine göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt ve üst sınırları arasında olmak üzere kendilerince belirlenecek kazancın % 20'si üzerinden hesaplanacak primlerini borcun tebliği tarihinden itibaren iki ay içinde peşin ödemeleri veya gecikme faizi ile birlikte 24 ayda ödemeleri halinde borçlandırılan süreleri sigortalılıklarına sayılır."

MADDE 4- 10.07.1953 Tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun 7'nci maddesinin 1'nci fıkrasına aşağıdaki alt bent eklenmiştir.

"6) Köy ve mahalle muhtarlığı görevleri sona erenler,"

MADDE 5- 18.01.1984 Tarihli ve 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunun 31'nci maddesinin 1'inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Köy ve mahalle muhtarlığı ile bunların ihtiyar meclisi üyelikleri seçimlerinde adaylar seçime katılacakları çevrenin ilçe seçim kurulu başkanlığına bu Kanunun adaylık için aradığı şartları taşıdıklarını belirten bir dilekçe ile başvururlar. İlçe seçim kurulları aday listelerini ait oldukları seçim çevresinde geçici listeler halinde ilan ederler. Geçici aday listelerinin ilanından itibaren beş işgünü içinde ilçe seçim kuruluna itiraz edilebilir. İtirazlar ilçe seçim kurulunca incelenir ve en geç beş gün içinde karara bağlanır. Alınan kararlara üç işgünü içinde il seçim kuruluna itiraz edilebilir. İl seçim kurulu bu itirazları en geç üç işgünü içinde kesin olarak karara bağlar. İlçe seçim kurulları kendi seçim çevrelerinin adayları hakkında yapacakları inceleme sonucunda adaylığa engel olmayacak herhangi bir eksiklik görürlerse durumu geçici ilan süresi içinde ilgili adaya bildirerek eksikliklerin tamamlanmasını ister. Kendisine bildirim yapılan aday en geç üç gün içinde eksiklikleri tamamlar. Eksiklikleri tamamlamayan aday seçime katılamaz. İlçe seçim kurulunca teslim alınan başvurular geçici ilan süresinden önce incelenerek yapılan inceleme de adaylığa engel durumu tespit edilenlere durum geçici aday listeler belirlenmeden önce bildirilir. Kendisine bildirim yapılanlar üç işgünü içinde il seçim kuruluna itiraz edebilirler. Alınan itirazlar üç işgünü içinde kesin olarak sonuçlandırılır. İtirazları kabul edilen adaylar geçici aday listelerine dahil edilerek ilan edilir. Adaylık kesinleştikten sonra ilçe seçim kurulları bütün adayları oy verme gününden önceki on beşinci gün ilan eder. Adayların ilanından sonra adaylıktan çekilenlerin çekilme talepleri dikkate alınmaz. Ancak, bu kişiler seçilirlerse istifaları hüküm ifade eder ve yerlerine kendilerinden sonra gelenler seçilmiş sayılır. Aday listeleri kesinleştikten sonra ölüm halinde de aynı usul uygulanır. Bu fıkra göre köy ve mahalle muhtarlığı ile ihtiyar meclisi üyeliklerine yapılacak başvurulara istenecek belge, dilekçenin şekli, adaylık ve itiraz süreçleri, birleşik ve resmî oy pusulalarının hazırlanması ile diğer hususlar Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir. Muhtar ve ihtiyar meclisi üyeliklerine adaylık ücreti alınmaz."

MADDE 6- 03.07.2005 Tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunun 9'uncu maddesinin üçüncü fıkrasının sonuna;

"Belediye sınırları içinde kurulacak mahallenin nüfusu 20.000'den fazla olamaz."

Cümlesi eklenmiş ve son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Belediye, muhtarlığın hizmet binası, su, elektrik, doğalgaz, telefon, internet, kırtasiye, demirbaş ve diğer giderlerinin karşılanması ve sorunlarının çözümü için bütçe imkânları ölçüsünde gerekli ayni yardım ve desteği sağlar; kararlarında mahallelinin ortak isteklerini göz önünde bulundurur ve hizmetlerin mahallenin ihtiyaçlarına uygun biçimde yürütülmesini sağlamaya çalışır."

MADDE 7- 03.07.2005 Tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunun 17 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Mahalle muhtarları da kendi görev ve sorumluluk alanını ilgilendiren konularda belediye meclisi toplantılarına katılarak görüş bildirir ve oy kullanırlar."

MADDE 8- 03.07.2005 Tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunun 60'ıncı maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

"u) Mahalle muhtarlıklarının görevlerini yerine getirebilmelerini sağlayacak şekilde hizmet binası ve diğer ihtiyaçları."

MADDE 9- 22.02.2005 Tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunun "İl genel meclisi" başlıklı 9 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Köy muhtarları da kendi görev ve sorumluluk alanını ilgilendiren konularda il genel meclisi toplantılarına katılarak görüş bildirir ve oy kullanırlar."

MADDE 10- 22.02.2005 Tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 43'ncü maddesinin birinci fıkrasına;

"r) Köy muhtarlıklarının görevlerini yerine getirebilmelerini sağlayacak şekilde hizmet binası ve diğer ihtiyaçları."

Bendi ile aşağıdaki ikinci fıkra eklenmiştir.

"İl özel idaresi, muhtarlığın hizmet binası, su, elektrik, doğalgaz, telefon, internet, kırtasiye, demirbaş ve diğer giderlerinin karşılanması ve sorunlarının çözümü için bütçe imkânları ölçüsünde gerekli ayni yardım ve desteği sağlar; kararlarında mahallelinin ortak isteklerini göz önünde bulundurur ve hizmetlerin mahallenin ihtiyaçlarına uygun biçimde yürütülmesini sağlar."

MADDE 11- 15.07.1950 Tarihli ve 5682 sayılı Pasaport Kanununun 14'ncü maddesinin (A) fıkrasının 3'ncü paragrafında yer alan "il ve ilçe belediye başkanlarına" ibaresinden sonra gelmek üzere "köy ve mahalle muhtarları" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 12- 10.07.2004 Tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 6- 12.11.2012 Tarihli ve 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 1'inci maddesinin (3) üncü fıkrasına göre tüzel kişiliği kaldırılarak mahalleye dönüştürülen köylerin 30 Mart 2014 tarihinden önce kendi imkanları ile satın aldıkları veya inşa ettikleri köy konağı, kültür, kütüphane ve benzeri binaları ile yine aynı şekilde satın alınarak köy tüzel kişiliği adına kaydedilen arsa ve araziler ile yine köy tüzel kişiliklerince işletilen işletmelerden köy tüzel kişiliğinin kaldırılması ile ilgili belediye ve diğer kamu idarelerine devredilenler bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren bir yıl içinde başvurulması halinde o mahalle sakinleri tarafından kurulan dernek veya vakıflara bedelsiz olarak devredilir.

Birinci fıkra uyarınca ilgili köy derneklerine veya vakıflarına yapılacak devirlere ilişkin komisyonun oluşturulması, tapu devir işlemleri ve diğer işlere ilişkin esas ve usuller İçişleri ve Maliye Bakanlıklarınca birlikte belirlenir."

MADDE 13- 10.04.1944 Tarihli ve 4541 sayılı Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline Dair Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"EK MADDE 1- Köy ve mahalle muhtarları Köy ve Mahalle Muhtarları Odasına kayıt olmak zorundadır. İlde Köy ve Mahalle Muhtarları İl Odası kurulur. İllerdeki odalar bir araya gelerek Köy ve Mahalle Muhtar Odaları Konfederasyonunu oluşturur.

Nüfusu 250.000 ve daha fazla ilçe merkezlerinde Konfederasyon genel kurul kararı ile ilçe odası kurulabilir.

İllerde kurulacak Köy ve Mahalle Muhtarları Odalarının kuruluşu, organları, organların oluşumu, seçim esasları, görevleri ve süreleri, gelirleri, giderleri, Konfederasyonda odaların temsili, Konfederasyonun kuruluşu, organları, organların oluşumu, seçim esasları, görevleri, gelirleri ve giderleri ile diğer hususlar İçişleri Bakanlığınca belirlenir."

MADDE 14- 10.12.2003 Tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunun "Taşınmaz tahsisi" başlıklı 47 nci maddesinin birinci fıkrasına "birbirlerine ve" ibaresinden sonra gelmek üzere "mahalle muhtarlıkları ile" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 15- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 16- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

